

Jubilerende CHE verzamelt herinneringen op website

De Christelijke Hogeschool Ede (CHE) verzamelt herinneringen van studenten en docenten op een jubileumwebsite die is opgezet vanwege het 60-jarig bestaan. Dat kondigde de hbo-instelling vorige week aan.

Ook herinneringen aan de scholen waaruit de CHE na fusie ontstond, kunnen op che.nl/jubileum worden geplaatst. „Er zijn zo veel mooie verhalen”, stelt P. Blokhuis, voorzitter van de jubileumcommissie. „Die willen we niet vergeten. Een prachtige anekdote, een goeie grap, een dierbare herinnering: je studententijd is de tijd van je leven.”

beeld Stock Exchange

Uit elke schoolklas wordt één kind thuis mishandeld

Gemiddeld één kind uit elke schoolklas wordt thuis mishandeld. Daarbij is emotionele verwaarlozing de meest voorkomende vorm. En dat aandeel stijgt, zo bleek recent uit het Tijdschrift Kindermishandeling. In 2005 ging 15 procent van de meldingen over affectieve verwaarlozing, in 2011 was dit bijna 40 procent. Leerkrachten zijn belangrijk in het opbouwen van een band met het mishandelde kind, maar ook in het herkennen van de mishandeling.

>>>onderwijskindermishandeling.nl

„Kind en leerkracht hebben recht op fris lokaal”

tekst Gerco Verdouw
beeld Rasenberg Instruments

Op geen enkele school in Nederland is de ventilatie 100 procent in orde. Dat bewees althans Frans Rasenberg na luchtmetingen op talloze scholen.

Heerlijke geuren drijven door het restaurant van het Delta Hotel in Vlaardingen. Het is lunchtijd en obers lopen af en aan om de gasten een lunch voor

te zetten. Als er weer een serverster langskomt, wijst Rasenberg naar het scherm van de Clean Air Notebook die hij op zijn tafel heeft staan. Het vernuftige apparaat laat zien welke gassen er in de ruimte hangen. De geuren van een dienblad vol soep en omeletten zorgen voor een piek. „Dit is als het ware een positieve vervuiling van de lucht. En je kunt zien dat de gassen onmiddellijk weggezogen worden, want het is geen opgaande lijn, maar slechts een kleine piek.”

Het voorbeeld geeft aan hoe nauwkeurig de meetapparatuur is die Rasenberg heeft laten ontwik-

kelen om het binnenklimaat in onder andere scholen te meten. „Dit is speciaal voor mijn bedrijf gemaakt in Amerika. Een sensor van 2 bij 2 millimeter meet de onverbrande gassen in de ruimte en geeft die weer in een grafiek.” De Clean Air Notebook is niet goedkoop, het apparaat kost al gauw 3000 euro. Daarmee is direct duidelijk wat de hoofdoorzaak is van het slechte binnenklimaat op scholen: geldgebrek. „Het goed aanpassen van een slecht geventileerd schoollokaal kost zo'n 9000 euro per lokaal”, vertelt Rasenberg. „Scholen hebben dat geld niet, of ze hebben het er niet voor over.”

Zelfs bij nieuwgebouwde scholen met een luchtverversingssysteem is het binnenklimaat niet in orde, weet Rasenberg. „Een van de eerste dingen waar op bezuinigd wordt bij een nieuwe school is het ventilatiesysteem. Besturen vinden het belangrijker dat het gebouw er gelikt uitziet dan dat er een gezond binnenklimaat wordt gegarandeerd.”

Wat gaat er verkeerd?

„Een lokaal is veel lastiger te ventileren dan een nieuwbouwhuis of een kantoorgebouw. In een lokaal zit het ene moment niemand, het andere moment stroomt het vol

met dertig kinderen die net op het plein hebben gespeeld. Het zijn allemaal kachelletjes die gassen uitstoten. In de zomer kan het raam nog open, maar midden in de winter is het daarvoor veel te koud. Dus moeten die gassen op een andere manier worden verwijderd, door een afzuigsysteem.”

Waar moet zo'n systeem dan aan voldoen?

„Eigenlijk is het heel simpel. De meeste lokalen zijn 8 meter lang. Zorg dat er aan de ene kant voldoende afzuigpunten zijn die vervuilde gassen van 4 meter ver weg kunnen halen. Aan de andere kant zorg je ervoor dat verse lucht 4 meter ver het lokaal in wordt geblazen. Zo breng je een luchtcirculatie op gang die ook de vervuilde gassen in het midden van het lokaal weghaalt. De meeste systemen bereiken dat midden niet.”

Waarvoor niet?

„Bijvoorbeeld doordat ze niet krachtig genoeg zijn. Of het afzuigpunt en het aanvoerpunt liggen zo dicht bij elkaar dat er tussen die twee punten lucht wordt

Rasenberg.

ververst en in de rest van het lokaal niet. Wat ik ook nog weleens zie, is dat er wel volop verse lucht in het lokaal wordt geblazen, maar dat het afzuigrooster ergens in de gang is aangebracht. Op het moment dat de deur van het lokaal dichtgaat, is er dus geen circulatie meer.”

Allemaal techniek die de installateur moet regelen.

„De meeste installatieadviesbureaus lopen dertig jaar achter. Er wordt sinds de jaren 80 geen onderzoek meer gedaan naar het binnenklimaat op scholen. Als een systeem maar aan het bouwbesluit voldoet, is het goed. Of het in de praktijk echt werkt, wordt nauwelijks onderzocht. Eigenlijk zou

Bij het inblazen van lucht is het volgens Rasenberg belangrijk dat dat niet op één punt gebeurt, maar over de volle breedte van een lokaal. Met een buis vol gaten is dat te bereiken.

dinsdag 4 maart 2014
Reformatisch Dagblad

5

beeld RD, Sjaak Verboom

Kind volgt voorbeeld van ouder in drankgebruik

De invloed van ouders op het drankgebruik van jongeren blijkt veel groter dan werd gedacht. Dat blijkt uit onderzoek van Suzanne Mares, die hierop op 20 februari promoveerde aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Ouders beïnvloeden de verwachtingen die jonge kinderen hebben over hun latere alcoholgebruik, ook als ze nooit alcohol hebben gedronken. De rol van ouders bij pubers is eveneens belangrijk. Ouders kunnen het goede voorbeeld geven door in het bijzijn van hun kinderen weinig of niet te drinken. Strenge regels stellen voor alcoholgebruik en het gebruik afspreken, beïnvloedt hun gedrag.

ZORG

Pesten

tekst Ben Zijl

Pesten! Het is een woord dat wij vroeger niet mochten gebruiken. Als we het al eens gebruikten in het bijzijn van mijn moeder, dan veranderde zij het woord steevast in "plagen" met daarbij de vermaning om het woord "pesten" niet meer te gebruiken. „Pesten komt van de pest en dat is een dodelijke ziekte.”

Tegenwoordig is pesten een algemeen aanvaarde term voor plagen met het doel de ander bewust te kwetsen of op een andere manier te beschadigen. Weinig pesters beseffen welke enorme schade zij kunnen aanrichten in het leven van degene die hun mikpunt is. De gevolgen van gepest worden gaan soms een levenlang mee. Ik kom regelmatig mensen van vijftig, zestig jaar of nog ouder tegen die nog steeds last hebben van het feit dat ze vroeger op school, in de buurt of op hun werk werden gepest. Pesten kan dus diepe sporen trekken in het leven van slachtoffers. Het kan de onderliggende oorzaak zijn van veel problemen en stoornissen. Stelselmatig getreiterd worden is soms zelfs de oorzaak van suïcide.

Wat beweegt iemand ertoe om een ander zo te behandelen? Vaak zal men niet of onvoldoende beseffen waar men mee bezig is. „Ik bedoel het helemaal niet kwaad” of „Je moet toch tegen een geintje kunnen?” zijn veelgehoorde excuses wanneer iemand wordt aangesproken op zijn of haar pestgedrag. Bij pesten denken we vaak aan kinderen als dader of slachtoffer. Maar er zijn ook volwassen daders en volwassen slachtoffers, want volwassenen kunnen er af en toe ook wat van; buren die elkaar dwarszitten, familieleden die elkaar zwartmaken. Ook dat is een vorm van pestgedrag.

Bij kinderen zien we vaak dat ze zowel verbaal als fysiek pesten. Volwassenen doen het vooral verbaal; met opmerkingen de ander kleineren en beschadigen. Want pesten is heel vaak vernederen. Sommige mensen pesten vanuit misplaatste humor, anderen doen het om de ander heel bewust te kwetsen. Weer anderen doen het vanuit een soort machogedrag. Wat de reden ook is, de schade voor het slachtoffer kan enorm groot zijn. Mensen met een pestverleden hebben niet zelden een laag zelfbeeld en dat betekent meestal dat ze minder goed functioneren in hun sociale contacten en hun werk. Zo gaat pesten een levenlang mee!

Jakobus zegt iets over onze tong. Hij wijdt er zelfs een heel hoofdstuk aan. Een klein deel van ons lichaam, een dodelijk wapen. Een zegen en een vloek noemt hij de tong.

Laten we onszelf aanleren om eerst na te denken voordat we een 'grappige' opmerking over iemand maken. Nadenken over hoe de ander onze woorden zou kunnen opvatten. Maar ook elkaar aanspreken op misplaatste opmerkingen. Onze tong proberen te gebruiken tot zegen van de ander! En vooral bidden om een wacht voor onze lippen.

Ben Zijl is psychosociaal therapeut, gespecialiseerd in autisme en gedragsstoornissen. Hij heeft een eigen praktijk en wordt op scholen voor speciaal onderwijs ingezet.

Kinderen en jongeren pesten vaak zowel verbaal als fysiek. beeld Fotolia

iedere nieuwe school een jaar lang de garantie moeten krijgen dat de lucht in de lokalen voldoende wordt ververst. Meet dat regelmatig. Doe dat niet in een leeg lokaal, maar in een ruimte waar dertig leerlingen zitten te werken.”

Wat is het gevolg van slechte ventilatie?

„Leerkrachten en kinderen krijgen hoofdpijn. Ik ben in deze materie gedoken naar de GGD in Utrecht mij in 2007 vroeg te onderzoeken waarom er op diverse scholen zo veel kinderen ziek werden. Na metingen in meer dan 200 scholen bleek dat de lokalen vol zaten met vervuilde lucht. Enkele scholen hebben er wat aan gedaan, maar de meeste niet.”

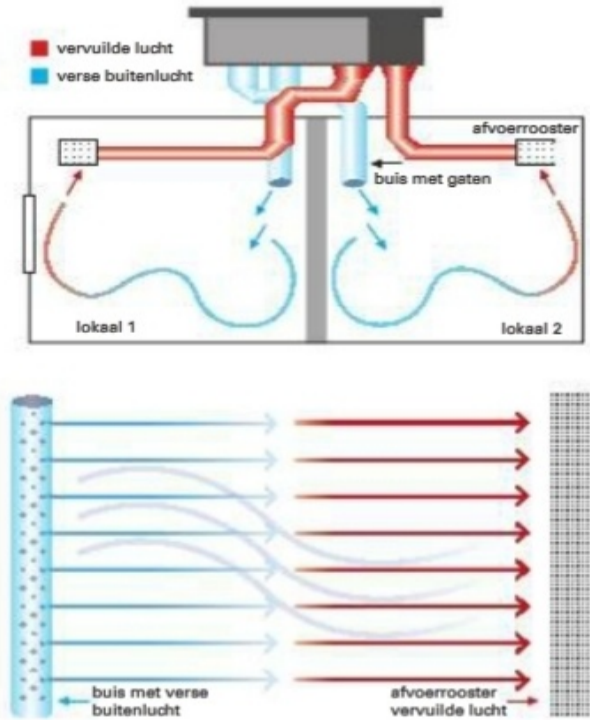
Wat kan een school doen?

„Geld opzijzetten om lokaal voor lokaal aan te pakken. De meeste basisscholen zijn eenlaags, dat is een geluk. Ik ken een school die dakramen in het dak heeft geplaatst die op een kier open kunnen. Omdat dat in de winter voor kou zorgt, is het beter een luchtbehandelingsplaat te plaatsen, eventueel op de scheiding van twee lokalen. Als dat systeem krachtig genoeg is en de aan- en afvoerpunten op de goede plek zitten, is er voldoende frisse lucht en zullen daardoor de resultaten van de leerlingen omhooggaan.”

Heeft geen enkele school het goed voor elkaar?

„Ik ken scholen waar één lokaal in orde is gemaakt, bijvoorbeeld omdat de ouders van een as-matisch kind dat eisten. Maar daarna was het geld op en bleven de andere lokalen slecht geventileerd. Ik vind dat alle leerlingen recht hebben op schone lucht, niet alleen de genene die mondige ouders hebben die weten wat er mis is. Maar ook als leerkracht zou ik in een fris lokaal willen werken in plaats van in een ongezonde ruimte.”

>>>fransrasenberg.nl

Geschrokken van rapporten

„Best wel geschrokken” was PvdA-Kamerlid Ypma van twee onderzoeken naar de kwaliteit van het binnenklimaat op scholen. Het Centrum Gezonde Scholen publiceerde vorig jaar een onderzoek naar de kwaliteit van het binnenklimaat in scholen voor het voortgezet onderwijs. De Universiteit Utrecht publiceerde een vergelijkbaar onderzoek voor het basisonderwijs. Uit beide rapporten bleek dat scholieren geen gezonde lucht in de lokalen binnenkrijgen.

„De luchtkwaliteit in een gemiddeld schoolgebouw is vele malen slechter dan op kantoor of zelfs in de gevangenis”, aldus de onderzoekers van het Centrum voor Gezonde Scholen. „Op de basisschool ademen kinderen vijf keer zo veel schimmels en bacteriën in als thuis. Door deze hoge concentraties komt astma onder leerlingen vaak voor”, zeggen onderzoekers van de Universiteit Utrecht.

„Om goed te kunnen leren moet het binnenklimaat gewoon in orde zijn”, zegt Ypma. „Het enige wat ik kan doen is aandacht vragen. Ik heb de staatssecretarissen van Onderwijs en Milieu gevraagd of er al het mogelijk aan wordt gedaan. Maar het zijn vooral de schoolbesturen en de gemeenten die er samen uit moeten komen. De medezeggenschapsraad kan laten controleren of er inderdaad voldoende ventilatie mogelijk is.”